

ČESKÉ PRÁVO

ČASOPIS SPOLKU NOTÁŘŮ ČESKOSLOVENSKÝCH.

ŘÍDÍ PROF. DR. EM. SVOBODA S KRUHEM REDAKČNÍM.

VYCHÁZÍ KAŽDÝ MĚSÍC MIMO ČERVENEC A SRPEN. — REDAKCE A ADMINISTRACE V PRAZE-II. VÁCL. NÁM. 28. — PŘEDPLATNÉ ROČNĚ 20 K I S POŠTOVNÍ ZÁSILKOU. — JEDNOTLIVÉ ČÍSLO 2 K.

ROČNÍK II.

V PRAZE, V ČERVENCI 1920.

ČÍSLO 4.

DR. GUSTAV KREIML

DR. KARLU BAŤKOVÍ

ku dni 24. července 1920.

Dr. Karel Batěk šedesátníkem. Na vrcholu rozvoje bohatého svého ducha, v plném rozkvětu skvělé své individuality, při samé hranici zralé mužnosti neunavný a neunavený.

Pln slibných aspektů do budoucnosti milovaného svého stavu osnuje nové a nové cíle a mety, jichž dosíci bude ještě v běžích času stavu jím vedenému.

Osudy českého notářství, všechny měnivé fáse jeho vývoje, a, jak s povděkem možno dnes tvrditi, jeho vzestup, spjatý jsou nerozlučně s jménem Baťkovým.

Semper primus, kdy jedná se o povznesení úrovně stavu, kdy jde o odražení útoků a zkřížení nástrah, kdy běží o využití situace ku zpevnění jeho postavení v organismu právním.

Po čtvrtstoletí Dr. Batěk s oddaností věnuje se zájmům notářství, staví vzácné své nadání, bystrého svého ducha do služeb jeho, sleduje s důsledností a houževnatostí jemu vlastní svůj ideál životní: postaviti notářství české na pevný základ, povznést jeho úroveň i váhu zdokonalením a ztúžením jeho organisace.

Pronikavý duch jeho záhy postřehnul, že problem českého notářství tkví v pevné jeho organisaci, v těsném sdružení všech schopných sil ku práci společné.

Je to zvláštním uměním Dr. Baťka, že dovede najíti síly ku spolupráci ochotné, že daří se mu jednotlivce schopné a pro společnou věc zaujaté, však v osamění a bez styku s živými proudy doby věk svůj trávicí, připoutati k účinné práci společné.

Tak jako v říši nerostné různé hmoty minerální aggregací spojují se v jeden souvislý celek, tak kolem Dr. Baťka jako vůdce, srazily se homogenní, ku stavovské součinnosti ochotné síly v jednotný šik, v pevně stmelенý kádř pracovníků, nezbytný to základ každé organisace.

V úsilí svém po organisaci notářstva šel Dr. Batěk dvojím směrem.

Seznal, že zastoupení stavovské tříšty se ve větší počet komor s malým objemem územním a nepatrným počtem členů, usiloval o to, aby nepatrné tyto komorní obvody sloučily se ve větší, územím i počtem členů více impo-nující celky.

Byť i pro nepřítel poměrů nedosáhl ideálu svého: spojení všech notářských komor českých v jednu velikou komoru zemskou, dovedl přece toho, že převážná část komor českých slila se v jediný, mnohočetný sbor, schopný s větší vahou a důrazem vystupovati v hájení práv stavovských.

Těto velké komoře pražské dovedl vdechnouti nový život.

Ze sboru čistě byrokratického, omezujícího se na úzkoprsé plnění zákonem přikázaných funkcí rázu nejvíce formálně-kancelářského, utvořil organism živý, schopný rušných počinů, který trvá v stálém družném a sdílném styku se svými příslušníky, poučuje, vysvětluje a nabádá.

V době, kdy těžiště činnosti zákonodárné a správy justiční bylo ve Vídni, rozpoznal Dr. Batěk, že všechno působení na prospěch stavu u správy justiční a v oboru zákonodárném může díti se jenom prostřednictvím organisace mající v sídle monarchie svoje ústředí a svůj sbor výkonný.

Ústředím takovým byl spolek notářský, objímající veškeré země tehdejší monarchie.

Vedeno těmito úvahami neváhalo také notářstvo české bráti podílu na jednáních a usneseníh organisace této a dovedlo za vedení Dr. Baťka v lůně všenotářského tohoto sdružení neunavnou činností stavovskou, intensivní práci odbornou a počinem vždy svěžím zaujati a zachovati sobě takové postavení, jež bez neskromnosti nazvati lze vynikajícím, ba v mnohém ohledu vůdčím.

Dr. Batěk, byv záhy povolán do předsednictva ústředí spolkového, účastnil se veškerých jednání, konaných u správy justiční o věcech stavovských, najmě o úpravě nového řádu a o jiných palčivých záležitostech stavovských a dobyt sobě v kruzích rozhodujících bohatým svým věděním i rozhodností svého vystupování respektu, u kolegů svých pak zaslouženého vděku.

Co Dr. Batka při všem tomto konání, při všech jeho akcích v zájmu stavovském podnikaných charakteristicky vyznačuje, a co je zárukou zdaru každého téměř jeho podnikání, je vzácný jeho dar snažiti se o to a vy-mahati jediné toho, čeho dle poměrů daných dosíci možno, o uskutečnění tohoto dosažitelného usilovati však s vynaložením veškeré energie a houževnaté nepodajnosti.

Jeť on dalek toho, honiti se za ideály mlžnými, vzdálenými, je mužem reálnosti, krajně konkrétní, neústupný však a neochvějný v sledování cíle jednou zvoleného usque ad finem.

V tom posledním koná jemu, povahou svou jinak konciliantnímu až do krajních mezí, vzácných služeb schopnost jeho nalézti ve vhodném okamžiku slovo řízné, neodolatelné britkosti.

Je zkrátka mistrem zralého uvažování, rozšafného odvažování možnosti dobrého výsledku, pravým umělcem u provádění akcí nejhodnotivějších.

Že Dr. Batěk i v osvobozeném státě českém zůstal věren svému úkolu jako předborník v zápolení o zájmy stavu a jako duševní vůdce českého notářstva, toho jsme všichni svěží pamětníci. Zdar akce po tak dlouho želaném a po leta marně čekaném zlepšení základů hmotného postavení notářů a nadějný počátek zahájeného jednání o úpravu a přetvoření řádu notářského je toho živým dokladem.

Co říci ještě ku charakteristice skvělé osobnosti Dr. Batka.

Jeť mužem hluboké erudice, orator širokého epického stylu se skvělými záblesky ducha, debatteur nevšední parátností, který dovede posluchače nejen oslniti, ale i partnera zprvu k souhlasu méně ochotného suggestivně ku svému názoru strhnouti.

Ušlechtilá jeho povaha, urbaní formy, vzácná ochota ku každé žádosti, vrozená dobromyslnost dovedou každého získati.

Muž tento nemá a nemůže míti nepřátel, milá jeho povaha nedá vzrůst ani žárlivé závisti.

Rozhlížeje se nyní po širých lánech svého dlouholetého působení na stavovské »roli dědičné«, pozoruje, jak setba jeho vyklíčila a již zraje v bohatou žej, vzpomíná na dob v kruhu soudruhů stejného citění a smýšlení v práci a bojích prožitých a rozvinuje před zrakem svým obraz měnivých dějů celého čtvrtstoletí, pro vývoj českého notářství tak významných, s hrdoostí zajisté může zvolati: quorum magna pars fui.

Dílo Batkovo není dokonáno, neúnavné síly jeho, vzácné jeho schopnosti čekají nové, velké úkoly.

České notářstvo, které v cílech svého snažení s osvědčeným svým vůdcem je za jedno přináší jubilatovi ku dnešnímu dni z plna srdce upřímné přání všeho zniku a zdaru a přeje mu ku budoucím jeho úkolům mnohá a mnohá ještě leta.

Dr. Jaroslav Čulík:

Jazykový zákon a notářstvo.

(Dokončení.)

Také celý vývoj notářství tomu nasvědčuje, že není notář orgánem státním. Nejstarší notářský řád v zemích našich pochází od císaře Maxmiliána z r. 1512, který stal se platný v zemích koruny České za Ferdinanda I. Již před tím a sice již v XIII. stol. byl v Čechách značný počet notářů veřejných, ano v Praze zřízena první v Evropě zvláštní škola, kde učilo se umění notářskému r. 1270. Ani tehda však nebyl notář orgánem státním, nýbrž veřejným funkcionářem, oprávněným k veřejnému osvědčování, zejména k sepisování veřejných listin. Dokladem toho jest okolnost, že notáři namnoze byli jmenováni nikoliv králem, nýbrž papežem, což vedlo k takovému rozmnožení počtu notářů, že nastal úpadek notářství a císař Karel IV. viděl se nucen naříditi, že bez předchozího dovolení zeměpánova nesmí se nikdo u papeže o notářství ucházeti.

Za Josefa II. obmezena byla působnost notářů toliko na protesty směnečné a patentem ze dne 9. dubna 1782, čís. 41 sb. z. s. bylo jim dáno právo zastupovati klienty ve věcech obchodních a směnečných, což opětne znamená, že by byli orgány státními. Dvorním dekretem ze dne 3. ledna 1788, čís. 760 sb. z. s. bylo zůstaveno zemským vládám zřizovati veřejné notáře, kteří mohli sobě zvoliti svůj znak notářský a pečet. Dvorním dekretem ze dne 29. dubna 1804, čís. 656 sb. z. s. bylo zakázáno notářům zrovna tak jako advokátům, usazovati se, kde jim libo a ustanoveno, že mohou oprávnění své vykonávati a znaku notářského užívati jen v zemi, ve kteréž vykonávše zkoušku, byli přijati. Dle dvorního dekretu ze dne 14. února 1824, čís. 1989 sb. z. s. bylo notářům, kteří nebyli doktory, zapovězeno, zastupovati klienty ve věcech obchodních a směnečných, takže od té doby ucházeli se o notářství toliko advokáti a bylo také nařizeno, aby notářství bylo propůjčováno pouze zasloužilým advokátům. Ještě dvorním dekretem ze dne 20. prosince 1842, čís. 662 sb. z. s. bylo notářům dovoleno, aby sami zvolili si znak notářský. Až do r. 1850 obmezena byla činnost notářská na protesty, kdežto listiny zřizovati měly patrimoniální úřady. Poněvadž pak tím vzráhalo se u úřadů nad míru pokoutnictví a advokáti si do toho stěžovali, prohlásil nejvyšší soud dne 7. února 1844, čís. 600, že odporučuje se, aby zavedeno bylo znovu notářství a byl to Dr. Antonín rytíř Schmerling, který předložil mocnáři návrh nového notářského řádu ze dne 29. září 1850, který pak císařským patentem ze dne 29. září 1850, čís. 366 ř. z. zaveden byl též pro Čechy, Moravu a Slezsko. Dle tohoto notářského řádu § 1. »se notáři k tomu zřizují a veřejně pověřují, aby, když strany o to požádají, napisovali listiny, kterým zákon přikládá zvláštní účinky«. Působnost notářů rozšířena tu velice, neboť dle § 3. tohoto not. ř. bylo potřebí k tomu, »aby se něco mohlo do knih veřejných vložiti, spisu notářského«. Dle § 28. téhož n. ř. byla notáři odevzdána od císaře pečet dle jeho udání a na jeho náklad opatřená a dle § 176. stanoveno, že notářům může se uložiti za povinnost, aby jako komisařové soudní obstarávali jednotlivé úkony soudní.